

Sygn. akt VIII *Ua* 28/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 marca 2021 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	sędzia Patrycja Bogacińska-Piątek (spr.)
Sędziowie:	Grzegorz Tyrka Magdalena Kimel (del.)

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 9 marca 2021r. w G.

sprawy z odwołania B. N.

przeciwko Wojewódzkiemu Zespołowi do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Województwie (...) w K.

o ustalenie stopnia niepełnosprawności

na skutek apelacji odwołującej

od wyroku Sądu Rejonowego w Gliwicach

z dnia 11 września 2019 r. **sygn. akt** VI U 98/18

1. oddala apelację;
2. przekazuje wniosek odwołującej z dnia 8 października 2019r. zawarty w apelacji o ustalenie prawa do zamieszkiwania w osobnym pokoju (...) do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Z. do rozpoznania.

Magdalena Kimel Patrycja Bogacińska-Piątek Grzegorz Tyrka

(-) sędzia (-)sędzia (-) sędzia

Sygn. akt VIII *Ua* 28/19

UZASADNIENIE

Odwołująca B. N., po ostatecznym sprecyzowaniu odwołania, domagała się zmiany zaskarżonego orzeczenia Wojewódzkiego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Województwie (...) w K. z 13 grudnia 2017 r. poprzez zaliczenie jej do osób niepełnosprawnych w stopniu znacznym na stałe. W uzasadnieniu odwołująca podała, że zaskarżone orzeczenie jest dla niej krzywdzące, albowiem jej stan zdrowia uległ znacznemu pogorszeniu, co potwierdzone jest w epikryzach z pobytów w szpitalu. Ponadto lekarz orzecznik ZUS uznał ją za całkowicie niezdolną do pracy.

Pozwany Wojewódzki Zespół do Spraw Orzekania o niepełnosprawności w Województwie (...) w K. wniósł o oddalenie odwołania. Uzasadniając swoje stanowisko podał, że dostarczona dokumentacja medyczna oraz przeprowadzone badanie lekarskie nie dają podstaw do ustalenia innego niż umiarkowany stopień niepełnosprawności. U odwołującej nie stwierdzono niezdolności do samodzielnej egzystencji oraz w chwili obecnej nie wymaga ona niezbędnej stałej lub długotrwałej opieki i pomocy osób innych w celu pełnienia ról społecznych.

Wyrokiem z 11 września 2019 r. (sygn. akt VI U 98/18) Sąd Rejonowy w Gliwicach w punkcie pierwszym zmienił zaskarżone orzeczenie w ten sposób, że zaliczył odwołującą do osób niepełnosprawnych w stopniu znacznym do 30 września 2019 r., natomiast w punkcie drugim oddalił odwołanie w pozostałym zakresie.

Sąd Rejonowy oparł powyższe orzeczenie na następującym stanie faktycznym:

Orzeczeniem z 18 września 2017 r. (...) do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Z. zaliczył odwołującą do osób niepełnosprawnych w stopniu umiarkowanym. Jako symbole niepełnosprawności wskazane zostały: 05-R (upośledzenie narządu ruchu) oraz 11-I (inne schorzenia).

Zaskarżoną decyzją z 13 grudnia 2017 r. Wojewódzki Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Województwie (...) w K. uchylił zaskarżone orzeczenie w części dotyczącej ustaleń symboli przyczyn niepełnosprawności wskazując: 05-R (upośledzenie narządu ruchu), 11-I (inne schorzenia) i 07-S (choroby układu oddechowego i krążenia). Jak również w części dotyczącej prawa do zamieszkania przez odwołującą w oddzielnym pokoju, wskazując „nie wymaga”.

Odwołująca ma 57 lat. Odwołująca posiada orzeczoną całkowitą niezdolność do pracy i z tego tytułu otrzymuje świadczenie rentowe. Odwołująca z uwagi na problemy z oddychaniem nasilające się szczególnie w okresie jesienno-wiosennym sama zakupiła sobie kondensator tlenu i korzysta z niego w nocy. Odwołująca na stałe zażywa leki. Dodatkowo odwołująca od dwóch do trzech razy w roku jeździ do G., gdzie znajduje się specjalistyczny szpital w zakresie schorzeń pulmonologicznych.

Postanowieniem z 3 kwietnia 2018 r. Sąd Rejonowy dopuścił dowód z opinii biegłych ortopedy i pulmonologa na okoliczność ustalenia stopnia i okresu niepełnosprawności odwołującej, nadto wskazań odnośnie trybu życia i rehabilitacji.

Opinię lekarską z 7 maja 2018 r. sporządził biegły w dziedzinie chirurgii urazowo – ortopedycznej A. K., który po przeprowadzeniu badania lekarskiego i zapoznaniu się z dokumentacją lekarską oraz aktami sprawy rozpoznał u odwołującej astmę oskrzelową, stan po prawostronnej mastektomii, stan po złamaniu obojczyka prawego i leczeniu operacyjnym oraz zespół bólowy kręgosłupa L-S na tle zmian zwyrodnieniowych bez dysfunkcji ruchowej. W opinii tego biegłego odwołująca z punktu ortopedycznego kwalifikuje się do przyznania stopnia niepełnosprawności umiarkowanego. W ocenie biegłego odwołująca nie ma niezdolności do samodzielnej egzystencji oraz nie wymaga konieczności sprawowania opieki innej osoby. Biegły podkreślił, że jego zdaniem nie kwalifikuje się do orzekania jakiegokolwiek innej niepełnosprawności z punktu widzenia ortopedycznego. Nadto odwołująca nie wymaga specjalistycznej rehabilitacji ortopedycznej.

Opinia biegłego A. K. nie była kwestionowana przez strony.

Opinię lekarską z 28 sierpnia 2018 r. sporządził biegły sądowy z zakresu pulmonologii i medycyny społecznej A. B., który na podstawie badania lekarskiego, zebranego wywiadu i analizy dokumentacji medycznej rozpoznał u odwołującej leczoną także szpitalnie dychawicę oskrzelową w związku z powtarzającymi się zaostrzeniami. Biegły uznał, iż z punktu widzenia pulmonologa odwołująca jest osobą niepełnosprawną stopnia znacznego. Zdaniem biegłego napady suchego kaszlu, duszność wysiłkowa, osłuchowe zmiany nad polami płucnymi przy orzeczeniu całkowitej niezdolności do pracy uzasadniają zaliczenie odwołującej do osób niepełnosprawnych stopnia znacznego na okres do 30 września 2019 r. Biegły podał, że wobec odwołującej nie wskazana jest żadna praca, natomiast wskazane są korzystne warunki życia bez zadymienia, bez zwiększonej wilgotności, zagrzybienia oraz bez wysiłku. Wskazany

przez biegłego okres jest to czas na rehabilitację oddechową w leczeniu ambulatoryjnym i szpitalno-sanatoryjnym oraz dalsze pobieranie leków w zależności od stanu układu oddechowego.

Zarzuty do opinii biegłego A. B. zgłosił pozwany podnosząc, że biegły w swojej opinii zajął się aspektami medycznymi stwierdzając choroby, wady, uszkodzenia organizmu, natomiast nie wskazał aspektu społecznego. Ponadto biegły w swej opinii nie określił symbolu przyczyny niepełnosprawności.

Biegły sądowy A. B. w opinii uzupełniającej z 31 stycznia 2019 r. wskazał symbole chorób stanowiących podstawę uznania odwołującej za osobę niepełnosprawną w stopniu znacznym: S-07, R-05, I-11. Ponadto biegły podtrzymał opinię główną w całości. Nadto biegły podał, że dychawica oskrzelowa jako główna choroba, przy stosowaniu określonych warunków życia, rehabilitacji usprawniającej układ oddechowy i stosowania coraz to lepszych leków w leczeniu dychawicy oskrzelowej może korzystnie wpłynąć na układ oddechowy i spowodować ustąpienie objawów lub ich zmniejszenie w znacznym stopniu, stąd jest określony czasookres niepełnosprawności.

Wojewódzki Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Województwie (...) w K. wniósł zarzuty do opinii uzupełniającej biegłego sądowego wskazując, że nie istnieją przesłanki do zmiany orzeczenia o niepełnosprawności.

Powyższych ustaleń Sąd Rejonowy dokonał w oparciu o dowody: z akt orzeczniczych odwołującego; z opinii biegłych sądowych: A. K. (k. 17-20) i A. B. (k. 33-36 i k. 59-60) jak również przesłuchania odwołującej (nagranie z 11 września 2019 r.).

Sąd I instancji podzielił w całości opinię biegłego A. K. oraz opinię główną jak i opinię uzupełniającą biegłego A. B. jako w pełni przekonujące i zawierające stanowcze wnioski. W ocenie Sądu Rejonowego opinie te zostały sporządzone rzetelnie i wyczerpująco, zgodnie z tezą dowodową, na podstawie akt sprawy i badania odwołującej. Sąd Rejonowy nie znalazł podstaw do kwestionowania przedmiotowych opinii.

W tym stanie rzeczy Sąd Rejonowy uznał, iż odwołanie zasługuje na częściowe uwzględnienie.

Sąd I instancji w pierwszej kolejności powołując się na treść art. 4 ust. 1, 2 i 4 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2019 r., poz. 1172) oraz rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z 15 lipca 2003 r. w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności (Dz. U. z 2003 r., nr 139, poz. 1328) wskazał kryteria zaliczenia do znacznego stopnia niepełnosprawności, jak również kryteria oceny konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji.

Sąd I instancji wskazał w szczególności, że zgodnie z § 29 ww. rozporządzenia do znacznego stopnia niepełnosprawności kwalifikuje:

- niezdolność do pracy - co oznacza całkowitą niezdolność do wykonywania pracy zarobkowej z powodu fizycznego, psychicznego lub umysłowego naruszenia sprawności organizmu;
- konieczność sprawowania opieki - co oznacza całkowitą zależność osoby od otoczenia, polegającą na pielęgnacji w zakresie higieny osobistej i karmienia lub w wykonywaniu czynności samoobsługowych, prowadzeniu gospodarstwa domowego oraz ułatwiania kontaktów ze środowiskiem;
- konieczność udzielania pomocy, w tym również w pełnieniu ról społecznych, co oznacza zależność osoby od otoczenia, polegającą na udzieleniu wsparcia w czynnościach samoobsługowych, w prowadzeniu gospodarstwa domowego, współdziałania w procesie leczenia, rehabilitacji, edukacji oraz w pełnieniu ról społecznych właściwych dla każdego człowieka, zależnych od wieku, płci, czynników społecznych i kulturowych.

Przez długotrwałą opiekę i pomoc w pełnieniu ról społecznych rozumie się konieczność jej sprawowania przez okres powyżej 12 miesięcy w zakresie konieczności sprawowania opieki i udzielania pomocy.

Przesłanką umożliwiającą zakwalifikowanie danej osoby z uwagi na jej stan zdrowia do osób o znacznym stopniu niepełnosprawności w porównaniu do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności jest niezdolność do samodzielnej egzystencji, natomiast zarówno dla umiarkowanego stopnia niepełnosprawności, jak i dla znacznego stopnia niepełnosprawności konieczne jest wystąpienie u danej osoby naruszonej sprawności organizmu, niezdolności do pracy albo zdolności do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej.

Dalej Sąd Rejonowy podał, że rozporządzenie w § 32 ust. 4 stanowi, iż orzeczenie może zawierać więcej niż jeden symbol przyczyny niepełnosprawności, nie więcej niż trzy symbole schorzeń, które w porównywalnym stopniu wpływają na zaburzenie funkcji organizmu.

Następnie, powołując się na uchwałę Sądu Najwyższego z 12 grudnia 2011 r. (sygn. I UZP 4/11), Sąd I instancji wyjaśnił, że w orzeczeniu o stopniu niepełnosprawności można wymienić wiele symboli przyczyn niepełnosprawności uzasadniających zakwalifikowanie do różnych stopni niepełnosprawności, jeżeli taka potrzeba wynika ze wskazań ułatwiających funkcjonowanie osoby niepełnosprawnej.

Zdaniem Sądu Rejonowego przeprowadzone w sprawie postępowanie dowodowe wykazało w sposób nie budzący wątpliwości, że odwołująca do 30 września 2019 r. winna zostać zaliczona do osób niepełnosprawnych w stopniu znacznym. Sąd I instancji w pełni zaaprobował poczynione w tym zakresie ustalenia przez biegłego A. B., z których wynika, że napady suchego kaszlu, duszność wysiłkowa, osłuchowe zmiany nad polami płucnymi przy orzeczeniu całkowitej niezdolności do pracy uzasadniają zaliczenie odwołującej do osób niepełnosprawnych stopnia znacznego, to jednak czasowo tzn. na okres do 30 września 2019 r. Sąd Rejonowy zgodził się z twierdzeniem biegłego, że wobec odwołującej nie wskazana jest żadna praca, natomiast wskazane są korzystne warunki życia bez zadymienia, bez zwiększonej wilgotności, zagrzybienia oraz bez wysiłku. Sąd I instancji zwrócił uwagę, że wskazany przez biegłego okres niepełnosprawności odwołującej w stopniu znacznym to czas na rehabilitację oddechową w leczeniu ambulatoryjnym i szpitalno-sanatoryjnym oraz dalsze pobieranie leków w zależności od stanu układu oddechowego.

W tym stanie rzeczy, Sąd Rejonowy w punkcie pierwszym zmienił zaskarżoną decyzję na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. w ten sposób, że zaliczył odwołującą do osób niepełnosprawnych w stopniu znacznym do 30 września 2019 r. W pozostałym zakresie – w punkcie drugim – Sąd I instancji oddalił odwołanie jako nieuzasadnione.

Apelację od powyższego wyroku wniosła odwołująca .

Zaskarżając wyrok w części oddalającej jej odwołanie, odwołująca domagała się zmiany wyroku Sądu Rejonowego poprzez zaliczenie jej do osób niepełnosprawnych w stopniu znacznym na stałe, a nie do 30 września 2019 r. Odwołująca podkreśliła, że stan jej zdrowia cały czas się pogarsza, wydaje coraz więcej pieniędzy na lekarstwa, które nie poprawiają jej zdrowia. Nadto wskazała, że wymaga osobnego pokoju i pomocy innej osoby. Do apelacji dołączyła kserokopie wyroku Sądu Rejonowego w Gliwicach z 27 lipca 2007 r. sygn. VI U 103/07, w którym zaliczono ją do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności na trwałe oraz wyroku Sądu Rejonowego w Gliwicach z 25 czerwca 2015 r. sygn. VI U 192/14, w którym ustalono prawo odwołującej do zamieszkiwania w oddzielnym pokoju.

Wojewódzki Zespół do Spraw Orzekania o Stopniu Niepełnosprawności w Województwie (...) w K. nie odniósł się do apelacji odwołującej.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Apelacja odwołującej nie zasługuje na uwzględnienie.

W ocenie Sądu Okręgowego, sąd I instancji poczynił prawidłowe ustalenia faktycznie, przeprowadził wyczerpujące postępowanie dowodowe, a następnie dokonał właściwej oceny zebranych dowodów i wyciągnął właściwe wnioski, które legły u podstaw wydania zaskarżonego wyroku.

W konsekwencji, Sąd Okręgowy oceniając jako prawidłowe ustalenia faktycznie i rozważania prawne dokonane przez sąd pierwszej instancji, uznał je za własne, co oznacza, że zbędnym jest ich szczegółowe powtarzanie w uzasadnieniu wyroku sądu odwoławczego. Zarzuty apelacji Sąd Okręgowy uznał za niezasadne i będące w istocie nieuzasadnioną polemiką z prawidłowo ustalonym przez sąd I instancji stanem faktycznym.

Sąd I instancji zweryfikował ustalenia Powiatowego i Wojewódzkiego Zespołu do Spraw Orzekania o Stopniu Niepełnosprawności w drodze opinii biegłych z zakresu ortopedii i pulmonologii.

Biegły ortopeda A. K., rozpoznając u ubezpieczonej m.in. stan po prawostronnej mastektomii, stan po złamaniu obojczyka prawego i leczeniu operacyjnym oraz zespół bólowy kręgosłupa L-S na tle zmian zwyrodnieniowych bez dysfunkcji ruchowej, stwierdził że odwołująca pod względem ortopedycznym kwalifikuje się do przyznania stopnia niepełnosprawności umiarkowanego oraz, że odwołująca nie jest niezdolna do samodzielnej egzystencji oraz nie wymaga konieczności sprawowania opieki innej osoby.

Z kolei biegły pulmonolog A. B. rozpoznał u odwołującej leczoną – także szpitalnie – dychawicę oskrzelową w związku z powtarzającymi się zaostrzeniami, co czyni odwołującą niepełnosprawną stopnia znacznego. W opinii głównej biegły wyjaśnił, że napady suchego kaszlu, duszność wysiłkowa, osłuchowe zmiany nad polami płucnymi przy orzeczeniu całkowitej niezdolności do pracy uzasadniają zaliczenie odwołującej do osób niepełnosprawnych stopnia znacznego na okres do 30 września 2019 r. Jednocześnie dodał, że wobec odwołującej nie wskazana jest żadna praca, natomiast wskazane są korzystne warunki życia bez zadymienia, bez zwiększonej wilgotności, zagrzybienia oraz bez wysiłku. Biegły wyjaśnił również, że wskazany przez niego okres to czas na rehabilitację oddechową w leczeniu ambulatoryjnym i szpitalno-sanatoryjnym oraz dalsze pobieranie leków w zależności od stanu układu oddechowego. W opinii uzupełniającej zaś wskazał symbole chorób stanowiących podstawę uznania odwołującej za osobę niepełnosprawną w stopniu znacznym: S-07, R-05, I-11. Nadto biegły podał, że dychawica oskrzelowa jako główna choroba, przy stosowaniu określonych warunków życia, rehabilitacji usprawniającej układ oddechowy i stosowania coraz to lepszych leków w leczeniu dychawicy oskrzelowej może korzystnie wpłynąć na układ oddechowy i spowodować ustąpienie objawów lub ich zmniejszenie w znacznym stopniu, stąd jest określony czasookres niepełnosprawności.

Sąd odwoławczy podzieliła ocenę Sądu Rejonowego w zakresie uznania wydanych w sprawie opinii za wiarygodne, rzetelne i fachowe, jak i dokonaną przez ten sąd ocenę stanu zdrowia odwołującej w aspekcie uznania ją za osobę niepełnosprawną w stopniu znacznym oraz w zakresie czasu trwania tej niepełnosprawności, tj. do 30 września 2019 r.

Przepis § 3 ust. 5 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z 15 lipca 2003r. w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności (Dz. U. z 2018, poz. 2027) stanowi, że stopień niepełnosprawności osoby zainteresowanej orzeka się na czas określony lub na stałe.

Sąd Okręgowy w całości podzieliła ustalenia Sądu Rejonowego w zakresie stwierdzenia czasowej niepełnosprawności odwołującej w stopniu znacznym.

Nie sposób nie zgodzić się z wnioskami biegłego sądowego lekarza pulmonologa A. B., który w sporządzonych w postępowaniu przed sądem I instancji opiniach wskazał jednoznacznie, że okres znacznego stopnia niepełnosprawności do 30 września 2019 r. to czas na rehabilitację oddechową w leczeniu ambulatoryjnym i szpitalno-sanatoryjnym oraz dalsze pobieranie leków w zależności od stanu układu oddechowego, albowiem przy stosowaniu określonych warunków życia, rehabilitacji usprawniającej układ oddechowy i stosowania coraz to lepszych leków w leczeniu dychawicy oskrzelowej może korzystnie wpłynąć na układ oddechowy i spowodować ustąpienie objawów lub ich zmniejszenie w znacznym stopniu.

Wobec powyższego, sąd II instancji podzielił stanowisko Sądu Rejonowego zaprezentowane w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, że odwołująca jest osobą niepełnosprawną w stopniu znacznym do 30 września 2019 r., oraz że brak jest podstaw do uznania znacznego stopnia niepełnosprawności odwołującej na stałe.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Okręgowy na mocy art. 385 k.p.c. oddalił apelację jako bezzasadną.

Odnosząc się natomiast do zgłoszonego przez odwołującą w apelacji żądaniu przyznania jej prawa do zamieszkiwania w oddzielnym pokoju, Sąd zwraca uwagę, że kwestia ta nie była przedmiotem rozstrzygnięcia przez sąd I instancji. Należy wskazać, że w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych przedmiot rozpoznania sprawy wyznacza treść decyzji zaskarżonej i tylko w tym zakresie podlega ona kontroli sądu. Biorąc pod uwagę powyższe, Sąd na podstawie art. 477¹⁰ § 2 k.p.c. przekazał wniosek odwołującej z 8 października 2019 r. zawarty w apelacji o ustalenie prawa do zamieszkiwania w osobnym pokoju (...) do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Z. do rozpoznania.

Wyrok został wydany w trybie art. 374 k.p.c.

(-) Magdalena Kimel (-) Patrycja Bogacińska-Piątek (-) Grzegorz Tyrka

sędzia sędzia sędzia